

ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ТРЕНДІВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА СУЧАСНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ

АЛЛА, ЧЕРЕП¹
ВАЛЕНТИНА, ВОРОНКОВА²
ОЛЕКСАНДР, ЧЕРЕП³

Анотація

Актуальність дослідження глобальних тенденцій діджиталізації значно впливає на розвиток смарт-економіки, що визначається використанням передових технологій для підвищення продуктивності, ефективності та конкурентоспроможності економіки. Загальною метою цих технологічних та цифрових трансформацій є створення економіки, яка є більш інтелектуальною, гнучкою, конкурентоспроможною та сталою. Однак, разом з новими можливостями, виникають виклики, такі як питання конфіденційності даних, кібербезпеки та соціально-економічних нерівностей, які вимагають уважного вирішення. Мета дослідження – здійснити аналіз впливу глобальних трендів діджиталізації на розвиток смарт-економіки. Об'єктом дослідження є глобальні тренди діджиталізації сучасного технологічного розвитку. Предметом дослідження – вплив глобальних трендів діджиталізації на розвиток смарт-економіки. Завдання дослідження: 1) виявити кластери цифрової промисловості та прослідкувати вплив сучасних трендів діджиталізації на сучасний економічний розвиток; 2) формування моделі цифрової трансформації економіки як якісний прорив у сфері інновацій; 3) дослідити можливості впливу сучасних трендів діджиталізації на сучасний економічний розвиток. Методологія дослідження включає епістемологічний аналіз, в основі якого розгляд ролі знань у цифровій епохі та впливу цифрової трансформації на створення, розповсюдження та сприйняття інформації. Це включає в себе розуміння того, як цифрові технології впливають на розвиток інтелектуального знання та економіки. Соціально-конструктивістський аналіз сприяв дослідженню того, як суспільство конструює своє розуміння та прийняття цифрової трансформації та як це впливає на розвиток смарт-економіки. Антропологічний аналіз включає розгляд впливу цифрової трансформації на суспільство та індивідуальність, включаючи зміни в культурі, способах взаємодії та сприйняття світу. Доведено, що цифрові трансформації в сучасному економічному розвитку сприяють розвитку інновацій та стимулюють діяльність стартапів. Швидкий доступ до технологічних ресурсів та глобальний обмін ідеями роблять екосистему сприятливою для новаторських підходів. Загалом, глобальні тренди діджиталізації не лише змінюють технологічний ландшафт, а й перетворюють спосіб функціонування економіки. Смарт-економіка відкриває нові можливості для сталого росту, інновацій та поліпшення якості життя, але вимагає уважного вирішення викликів, пов'язаних із безпекою, приватністю та регулюванням. Всі цифрові тренди діджиталізації можуть привести до впровадження смарт-технологій, які допомагають вдосконалювати управління ресурсами, що сприяє сталому розвитку та екологічній ефективності. Таким чином, теоретичне та практичне значення аналізу впливу цифрової трансформації на сучасний економічний розвиток визначається розвитком нових концепцій, теорій, а також реальним впливом на економічний, соціальний та екологічний простір.

Ключові слова: глобальні тренди діджиталізації, економічний розвиток, виклики та можливості глобальних трендів, смарт-економіка.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Мета дослідження – здійснити аналіз впливу глобальних трендів діджиталізації на розвиток смарт-економіки. Об'єктом дослідження є гло-

бальні тренди діджиталізації сучасного технологічного розвитку. Предметом дослідження – вплив глобальних трендів діджиталізації на економічний розвиток сучасного суспільства. Завдання дослідження: 1) прослідкувати вплив сучасних трендів діджиталізації на сучасний економічний розвиток; 2) дослідити виклики впливу сучасних трендів діджиталізації на сучасний економічний розвиток; 3) дослідити можливості впливу сучасних трендів діджиталізації на сучасний економічний розвиток.

Методологія дослідження

Філософія може надати глибокий і аналітичний погляд на тему впливу глобальних трендів діджиталізації на сучасний економічний

Corresponding authors:

¹ Запорізький національний університет (Запоріжжя, Україна)

E-mail: cherep.av.znu@gmail.com

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-5253-7481>

² Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потєбні

Запорізького національного університету (Запоріжжя, Україна)

E-mail: valentinavoronkova236@gmail.com

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-0719-1546>

³ Запорізький національний університет (Запоріжжя, Україна)

E-mail: cherep2508@gmail.com

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-3098-0105>

розвиток. Філософські методи аналізу даної теми може включати:

1. Онтологічний аналіз, в основі якого розгляд сутності цифрової трансформації та її впливу на смарт-економіку з точки зору існування та реальності. Це може включати дослідження того, як цифрові технології визначають наш спосіб сприйняття світу та взаємодії з ним.

2. Етичний аналіз, що включає розгляд аспектів діджиталізації та смарт-економіки з точки зору етики, дослідження питань конфіденційності, приватності, справедливості та відповідальності в контексті використання цифрових технологій.

3. Епістемологічний аналіз, націлений на розгляд ролі знань у цифровій епоху та впливу цифрової трансформації на створення, розповсюдження та сприйняття інформації. Це включає в себе розуміння того, як цифрові технології впливають на цифровий розвиток світу та смарт-економіку.

4. Герменевтичний аналіз, що включає розуміння та інтерпретацію цифрової реальності, яка взаємодіє з розвитком смарт-економіки. Це може включати аналіз того, як інформацію сприймають та розуміють різні суспільні групи.

Ці філософські методи можуть допомогти глибше розуміти не лише технічні аспекти цифрової трансформації, але і її сутність, вплив на суспільство та можливі етичні та соціокультурні виклики (Воронкова, Нікітенко, 2022).

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів

1. Кластери цифрової промисловості та вплив сучасних трендів діджиталізації на сучасний економічний розвиток

Кластери цифрової промисловості керуються новими концепціями розвитку і складаються з підприємств та пов'язаних з ними установ, які займаються виробництвом цифрових продуктів, послугами цифрових продуктів, додатками цифрових технологій та цифровими елементами. Значення кластерів цифрової промисловості як передової форми еволюції цифрової індустрії полягає у тому, що воно не тільки формує галузеву агломерацію та ефект масштабу, а й мережеву синергію, підвищує інноваційні можливості цифрової індустрії, сприяє якісному розвитку традиційних галузей. Формування цифрової трансформації як нової рушійної сили регіонального розвитку має велике значення для розвитку цифрової економіки на новому рівні. Ключові елементи кластерів цифрової промисловості не тільки включають елементи

традиційних промислових кластерів, а й мають унікальні характеристики у галузі цифрових технологій та інформатизації. Щільність промисловості та агломерація підприємств є основою кластерів цифрової промисловості. Підприємства кластерів цифрової промисловості формують тісні зв'язки та взаємодію у певних галузях для сприяння промислового співробітництва та спільному використанню ресурсів, тим самим сприяючи цифровому промислому розвитку (Череп, Воронкова та ін., 2023). Технологічні інновації та переваги регіонів є основними рушійними силами кластерів цифрової промисловості. Людські та технічні ресурси також є важливим джерелом інновацій для розвитку кластерів цифрової промисловості. Цифрова інфраструктура формує базову підтримку кластерів цифрової промисловості, які вимагають передових інформаційних технологій та засобів зв'язку, щоб надати підприємствам кластера ефективну та зручну платформу для обміну інформацією та співробітництва. З погляду моделі світового розвитку глобальна цифрова економіка розвивається швидкими темпами, а міжнародна конкуренція навколо цифрової економіки продовжує посилюватися. В даний час розміщення кластерів цифрової індустрії в усьому світі в основному зосереджено у США, Китаї, Європі та інших місцях. Силіконова долина у Сан-Франциско є одним з найбільших у світі кластерів високих технологій та найвідомішим центром електронної промисловості у світі. Бостон, Нью-Йорк та інші місця мають відносно розвинені кластери цифрової промисловості. Бангалор, технологічна столиця Індії, відома як «Силіконова долина Азії», приваблює всесвітньо відомі технологічні компанії, такі як Intel та Microsoft. На внутрішньо-регіональному рівні, у міру розвитку цифрової економіки, виникла низка агломерацій цифрової промисловості та кластерів цифрової промисловості, які надають рішучу підтримку високоякісному розвитку економіки. Насамперед розвиток кластерів цифрової промисловості у Китаї продемонстрував певний ефект «поляризації». Кластери цифрової промисловості Китаю переважно розподілені у східних прибережних районах, серед яких Пекін-Тяньцзін-Хебей, дельта річки Янцзи, Гуандун, Гонконг та Макао, які є основними районами розвитку кластерів цифрової промисловості. Пекін-Тяньцзін-Хебей сформував провідну інноваційну екосистему цифрової індустрії у Китаї завдяки високій глибині цифрових

інновацій та достатку ресурсів даних. Пекін спирається на сильні науково-технічні інноваційні ресурси, щільність центрів обробки даних та хороше політичне середовище, що сприяє досягненню лідерства у таких галузях, як штучний інтелект, хмарні обчислення та високоякісні цифрові послуги. Інтегрована модель взаємоповнюючих переваг у дельті річки Янцзи сформувала модель спільного промислового розвитку з Шанхаєм, ґрунтуючись на сприянні регіональної інтеграції у дельті річки Янцзи та використанні принципу «платформа + додаток». Розвиваються висококонкурентні кластери цифрової індустрії, які лідирують в галузі електронної комерції, Інтернету речей, інтегральних схем та індустрії цифрового контенту. Гуандун, Гонконг та Макао, прагнучи створити «Зону цифрової затоки» та спираючись на індустрію ІКТ, прискорюють створенню провідного у світі промислового кластера цифрової економіки. Очікується, що завдяки своїм кластерам галузі інформаційних технологій, зрілим виробничим ланцюжкам та ланцюжкам поставок, а також повній екосистемі цифрової промисловості, підтримуються цифровими фінансами (Воронкова, Нікітенко, 2022).

Район Великої затоки став «районом цифрової затоки», еталоном для всього світу, регіон Великої затоки Гуандун-Гонконг-Макао фокусується на обміні інформацією, постійно прагне прориву через інновації та відкритість. У «Звіті про глобальний індекс інновацій» за 2022 рік, опублікованому Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, показано, що регіон «Шеньчжень-Гонконг-Гуанчжоу» посідає друге місце у глобальному технологічному кластері. Якщо подивитися на регіональний розвиток цифрової індустріалізації, то п'ять провінцій та міст Китаю – Гуандун, Пекін, Цзянсу, Чжецзян та Шанхай входять до першої п'ятірки міст, де розвиваються кластери цифрової промисловості як ключовий чинник якісного розвитку цифрової економіки та нова рушійна сила регіонального розвитку, на частку яких припадає 71,8 % від загальної кількості. П'ять «полюсів» кластера входять до п'ятірки найкращих за загальним індексом цифрової економіки та індексом цифрової індустріалізації у Китаї. Проблеми кластеризації включають: недостатній інноваційний потенціал регіонів, невелика кількість «пілотних» компаній та проєктів, низький рівень гомогенної конкуренції та слабкий екологічний розвиток кластерів. Україні слід переймати досвід високорозвину-

тих країн і використовувати свої можливості для створення кластерів цифрової промисловості, так як кластеризація цифрового розвитку є чинником ефективності, сталого розвитку і конкурентоспроможності регіонів (Цифрова трансформація промислового менеджменту: теорія і практика, 2023).

З'єднані пристрої та сенсори в смарт-екосистемах дозволяють збирати великі обсяги даних для аналізу та оптимізації процесів в реальному часі. Це поліпшує ефективність виробництва, логістики та інших сфер. Використання ШІ у смарт-економіці дозволяє автоматизувати рутинні завдання, управляти великими обсягами даних та робити швидше та точніше прийняття рішень. ШІ також може сприяти розвитку персоналізованих продуктів та послуг. Швидкі та надійні мережі 5G розширюють можливості зв'язку між пристроями та підвищують доступність високошвидкісного Інтернету. Це створює сприятливе середовище для розвитку розумних міст, промисловості та інших секторів. Впровадження технології блокчейн у смарт-економіці може поліпшити системи безпеки, забезпечити прозорість у фінансових операціях, сприяти розробці «розумних контрактів». 5G технології, Big Data та аналітика, збільшення обсягів даних, їх аналіз та використання для прогнозування дозволяють компаніям та урядовим органам приймати більш обґрунтовані рішення, а також створювати нові продукти та послуги. Розвиток електронної комерції та цифрових фінансових послуг створює нові можливості для бізнесу та споживачів, розширюючи можливості торгівлі та фінансових операцій. Цифрові технології також трансформують сферу освіти, надаючи нові можливості для дистанційного навчання, використання віртуальної реальності та інших інновацій. Цифрові технології дозволяють розробляти системи ефективного управління енергією, водою та іншими ресурсами в реальному часі. Смарт-екосистеми можуть оптимізувати використання ресурсів, сприяючи екологічній сталості. Зростання мобільних технологій та можливостей дистанційної роботи відкриває нові горизонти для бізнесу та робочих процесів. Це дозволяє фірмам залучати талановитих працівників з різних частин світу та створювати гнучкі трудові умови. Інтеграція фізичних та цифрових систем у смарт-екосистемах дозволяє створювати кіберфізичні системи. Це включає в себе автоматизацію виробничих процесів, моніторинг стану об'єктів в реальному

часі та управління системами на основі зібраних даних. Цифрова безпека: З ростом цифрових можливостей також зростає важливість забезпечення цифрової безпеки. Заходи з кібербезпеки стають ключовим елементом смарт-екосистем, щоб захистити дані, мережі та інфраструктуру від кіберзагроз (Слюсарь, 2023).

2. Формування моделі цифрової трансформації економіки як якісний прорив у сфері інновацій

Повсюдне проникнення цифрової трансформації сьогодні характерне для всіх регіонів світу, проте кожна держава перебуває на різних етапах розвитку цифрової економіки. Розробка моделі цифрової трансформації економіки як якісний прорив у сфері інновацій включає: цифрову трансформацію промислових підприємств, сферу послуг, у тому числі банківського сектору, яка дає змогу підвищити ефективність та продуктивність, та є основою для подальших змін та вдосконалення існуючих бізнес-процесів. Сучасний етап розвитку світової спільноти характеризується прискореним розвитком та впровадженням цифрових технологій. Широке проникнення інтернету, мобільних пристроїв, активний перехід покупців з офлайн-середовища в онлайн-середовище модифікує існуючі бізнес-моделі, сприяє прискоренню економічного зростання та вдосконалення методів управління фінансовими потоками (Воронкова, 2023). Сьогодні модель цифрової трансформації економіки як якісний прорив у сфері інновацій розглядається як стратегічне завдання, яке в кінцевому підсумку має стати якісним проривом у розвитку інновацій, зв'язків з громадськістю та поживленні реального сектора економіки. Цифрова революція охопила майже всі галузі та сфери суспільства за останнє десятиліття, цифрові технології трансформують способи соціальної взаємодії. Кардинальні зміни відбуваються в політиці, освіті, побуті, культурі. Громадяни можуть скористатися послугами оперативного доступу до різноманітних державних послуг, які пропонують вирішення соціальних проблем і проблем. Економічні парадигми змінюються, а цифрові технології стимулюють трансформаційні зміни. У різних економіках існує неоднакова участь у нових можливостях, створених цифровою трансформацією, багато хто залишився позаду (Мар'єнко, 2023). Для формування моделі цифрової трансформації економіки як якісного прориву у сфері інновацій потрібне нове мислення та адаптація, щоб узгодити політику

та інституції з цифровою економікою. Ми живемо в час захоплюючих технологічних інновацій, коли цифрові технології стимулюють трансформаційні зміни, економічні парадигми змінюються. Нові технології змінюють ринки продуктів і факторів виробництва і глибоко змінюють бізнес і роботу. Останні досягнення в галузі штучного інтелекту та пов'язані з ним інновації розширюють межі цифрової революції. Упровадження моделі цифрової трансформації економіки як якісного прориву у сфері інновацій прискорюється після пандемії COVID-19, майбутнє настає швидше, ніж очікувалося. Нещодавно опублікована книга «Зміна парадигм: зростання, фінанси, робочі місця та нерівність у цифровій економіці» розглядає наслідки цифрових метаморфоз, що розгортаються, для економіки та порядку денного державної політики. Нові технології мають великі перспективи, вони створюють нові шляхи та можливості для більш процвітаючого майбутнього, але вони також ставлять нові виклики. Незважаючи на те, що цифрові технології вразили блиском і майстерністю своїх застосувань, вони поки що не повністю принесли очікуваний дивіденд у більш високому зростанні продуктивності. Дійсно, за останні кілька десятиліть у багатьох економіках сукупне зростання продуктивності сповільнилося, відповідно, економічне зростання сповільнилося (Buhaichuk, Nikitenko, Voronkova, та ін., 2022). Щоб реалізувати перспективи сучасних розумних машин, політика також має бути розумнішою. У той же час нерівність у доходах і пов'язані з нею відмінності зросли, особливо в розвинутих економіках, розпалюючи соціальне невдоволення та політичне бродіння. У різних економіках існує неоднакова участь у нових можливостях, створених цифровою трансформацією. Багато хто залишився позаду в різних галузях і компаніях, робочій силі та різних верствах суспільства. Компанії на технологічному рубежі відокремилися від решти, зайнявши домінування на дедалі концентрованіших ринках і захопивши лівову частку доходів від нових технологій. Хоча зростання продуктивності в цих компаніях було високим, в інших компаніях воно стагнувало або сповільнювалося, що пригнічувало загальне зростання продуктивності (Олексенко Р., 2011). Посилення автоматизації завдань, пов'язаних із низькою та середньою кваліфікацією, зрушило попит на робочу силу в бік навичок вищого рівня, що негативно вплинуло на заробітну плату та робочі місця з нижчим рівнем кваліфікації.

Завдяки новим технологіям, які віддають перевагу капіталу, бізнес-результатам, де переможець отримує все, і навичкам вищого рівня, розподіл як капіталу, так і доходу від праці, як правило, стає більш нерівномірним, і дохід переміщується від праці до капіталу. Однією з важливих причин таких результатів є те, що політика та інституції повільно пристосовувалися до трансформацій, що відбуваються. Щоб реалізувати перспективи сучасних розумних машин, політика також має бути розумнішою. Вони повинні більш чуйно реагувати на зміни, щоб повністю охопити потенційні переваги в продуктивності та економічному зростанні, а також боротися зі зростанням нерівності, оскільки технологічні збої створюють переможців і переможених. Економічні парадигми змінюються, а цифрові технології стимулюють трансформаційні зміни. У той же час нерівність у доходах і пов'язані з нею відмінності зросли, особливо в розвинутих економіках, розпалюючи соціальне невдоволення та політичне бродіння. У різних економіках існує неоднакова участь у нових можливостях, створених цифровою трансформацією (Бугайчук, 2022).

Багато хто залишився позаду в різних галузях і компаніях, робочій силі та різних верствах суспільства. Компанії на техно-логічному рубежі відокремилися від решти, зайнявши домінування на дедалі концентрованіших ринках і захопивши левову частку доходів від нових технологій. Хоча зростання продуктивності в цих компаніях було високим, в інших компаніях воно стагнувало або сповільнювалося, що пригнічувало загальне зростання продуктивності. Посилення автоматизації завдань, пов'язаних із низькою та середньою кваліфікацією, зрушило попит на робочу силу в бік навичок вищого рівня, що негативно вплинуло на заробітну плату та робочі місця з нижчим рівнем кваліфікації. Завдяки новим технологіям, які віддають перевагу капіталу, бізнес-результатам, де пере-можець отримує все, і навичкам вищого рівня, розподіл як капіталу, так і доходу від праці, як правило, стає більш нерівномірним, і дохід переміщується від праці до капіталу. Однією з важливих причин таких результатів є те, що політика та інституції повільно пристосовувалися до трансформацій, що відбуваються. Щоб реалізувати перспективи сучасних розумних машин, політика також має бути розумнішою. Вони повинні більш чуйно реагувати на зміни, щоб повністю отримати потенційні переваги в продуктивності та економічному зростанні, а також

боротися зі зростанням нерівності, оскільки технологічні збої створюють переможців і переможених (Voronkova, Nikitenko, Metelenko, 2022).

Оскільки технологія змінює форму ринків і змінює зростання та динаміку розподілу, політика повинна гарантувати, що ринки залишаються інклюзивними та підтримують широкий доступ до нових можливостей для компаній і працівників. Цифрова економіка повинна бути розширена, щоб поширювати нові технології та можливості для невеликих компаній і широких верств робочої сили. Компанії, працівники та політики стикаються з багатьма питаннями. Незважаючи на те, що цифрові технології пропонують великі прибутки від продуктивності, вони створюють нові виклики для компаній, оскільки виробничі процеси, джерела конкурентної переваги та ринкові структури змінюються. Потрібне нове мислення та адаптація, щоб узгодити політику та інституції з цифровою економікою. Таким чином, модель цифрової трансформації економіки як якісний прорив у сфері інновацій включає: 1) конкурентну політику та регуляторні режими; 2) інноваційну екосистему, цифрову інфраструктуру; 3) розвиток робочої сили; 4) системи соціального захисту та податкову політику, які можуть змінити правила сталого розвитку та привести країни до найвищого рейтингу цифрової конкурентно-спроможності. Політику конкуренції слід переглянути для епохи цифрових технологій, посилити антимонопольне законодавство та його дотримання. Цифрова економіка має вирішити нові регуляторні проблеми, пов'язані з регулюванням даних (життєвої системи цифрової економіки. Крім того, необхідні нові рамки для міжнародного співробітництва в таких сферах, як регулювання транскордонних потоків даних і оподаткування транскордонного цифрового бізнесу (Промисловий потенціал складних соціально-економічних систем цифрового суспільства: макро-мезо та мікрорівень, 2022).

3. Вплив сучасних трендів діджиталізації на економічний розвиток

Сучасні тренди діджиталізації, або цифрові технології, мають значний вплив на економічний розвиток. Деякі з можливостей впливу включають:

1. Впровадження цифрових інструментів та автоматизації підприємств, яка може призвести до підвищення ефективності та продуктивності праці.

2. Діджиталізація дозволяє створювати нові бізнес-моделі, включаючи платформи, хмарні сервіси, абонентські моделі та інше.

3) Цифрові технології полегшують доступ до світових ринків, дозволяючи підприємствам оперувати на глобальному рівні та залучати міжнародний бізнес.

4. Діджиталізація стимулює інновації та дослідження в різних сферах, що може призвести до виникнення нових технологічних рішень та покращення якості продуктів і послуг.

5. Зростання електронної торгівлі дозволяє компаніям розширювати свої ринки та забезпечує зручність для споживачів.

6. Використання цифрових інструментів дозволяє підприємствам зменшити витрати на обробку даних, логістику, управління запасами та інші операції.

7. Використання аналітики та інших цифрових інструментів дозволяє підприємствам краще розуміти потреби клієнтів і надавати більш персоналізовані послуги (Череп, Нікітенко та ін., 2023).

8. Сприяючи інноваціям і розвитку нових галузей, діджиталізація може створювати нові можливості для працевлаштування.

9. Для успішного використання цифрових технологій, суспільство вимагає нових навичок та кваліфікацій. Це може сприяти розвитку освітніх систем та підвищенню рівня кваліфікації робочої сили.

10. Діджиталізація сприяє інноваціям у сфері послуг, таких як фінансові технології (FinTech), медичні технології (HealthTech), освітні технології (EdTech). Використання цифрових технологій для оптимізації міського середовища, транспортної інфраструктури та комунікацій може призвести до створення «розумних» міст, що покращить якість життя мешканців та зробить міста більш ефективними.

11. Розвиток цифрових валют, блокчейн-технологій та інших інновацій у фінансовому секторі може змінити способи фінансування, переказу грошей та управління фінансами.

12. Збільшення обсягу доступних даних дозволяє компаніям здійснювати більш точний аналіз ринку, прогнозування попиту, покращувати стратегії маркетингу та управління ланцюгом постачання.

13. Зростання кількості цифрових даних піднімає важливість цифрової безпеки. Забезпечення надійності та захищеності інформації стає пріоритетом для підприємств та організацій.

14. Впровадження технологій в медичній сфері та освіті може сприяти покращенню якості медичних послуг, доступу до навчання та розвитку нових методів лікування.

Загалом, діджиталізація є ключовим фактором у формуванні сучасного економічного ландшафту, створюючи нові можливості та піднімаючи рівень конкурентоспроможності підприємств та країн. Цифрові технології можуть допомагати невеликим підприємствам легше конкурувати на ринку, забезпечуючи їм доступ до інструментів для маркетингу, електронної торгівлі та управління бізнес-процесами. Ці аспекти демонструють, що діджиталізації не тільки трансформує економіку, а й має широкий соціокультурний вплив, створюючи нові можливості для розвитку суспільства в цілому. При цьому важливо враховувати етичні та безпекові аспекти цього процесу для забезпечення сталого та ефективного розвитку (Voronkova, Nikitenko, Metelenko, 2022).

4. Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі

Теоретичне значення впливу глобальних трендів цифровізації на розвиток смарт-економіки сприяє виявленню філософських основ цифровізації та їх впливу на смарт-економіку, що сприяє глибшому осмисленню технологічного прогресу, виявленню етичних та соціокультурних аспектів, які визначають наше сучасне суспільство. Аналіз впливу цифрової трансформації дозволяє розвивати нові теорії економічного зростання, конкурентоспроможності та ролі інновацій у сучасному господарстві. Розгляд аспектів цифрової трансформації допомагає розуміти, як технології впливають на політичні структури, владу та рівень участі громадян у прийнятті рішень. Практичне значення дослідження в тому, що імплементація цифрових технологій у смарт-економіку сприяє зростанню продуктивності, зменшенню витрат та створенню нових можливостей для бізнесу. Розвиток смарт-економіки є каталізатором для інновацій, що веде до виникнення нових продуктів, послуг та бізнес-моделей, підвищенню якості життя. Цифрова трансформація може сприяти вдосконаленню якості життя через покращення доступу до послуг, ефективніше використання ресурсів та розвиток «розумних» інфраструктур. Розвиток глобального ринку сприяє створенню цифрових інфраструктур та смарт-технологій сприяє розширенню глобального ринку та можливостей для міжнародного співробітництва. Цифрові технології можуть допомагати вирішувати соціальні проблеми, такі як доступ до освіти, охорони здоров'я та інших сфер суспільства. Всі цифрові тренди цифровізації можуть призвести до впровадження смарт-технологій, які допомагають вдосконалювати управління ресурсами,

що сприяє сталому розвитку та екологічній ефективності. Таким чином, теоретичне та практичне значення аналізу впливу цифрової трансформації на смарт-економіку визначається розвитком нових

концепцій, теорій, а також реальним впливом на економічний, соціальний та екологічний простір (Цифрова трансформація промислового менеджменту: теорія і практика, 2023).

Список використаних джерел

Бугайчук О. В. Міжнародний досвід управління соціально-економічним розвитком високорозвинутих держав. *Геостратегічні трансформації та траєкторія національної безпеки в контексті відбудови і сталого розвитку України* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (25–26 травня 2023 року, м. Запоріжжя) / наук. ред. Н. Г. Метеленко ; Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні Запорізького національного університету. Одеса : Олді+, 2023. С. 195–199.

Воронкова В. Г., Нікітенко В. О. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика : монографія. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2022. 460 с.

Промисловий потенціал складних соціально-економічних систем цифрового суспільства: макро- мезо- та мікрорівень : колективна монографія / за ред. доктор філософських наук, проф. В. Г. Воронкової, доктор економічних наук, проф. Метеленко Н. Г. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 480 с.

Воронкова В. Г., Нікітенко В. О., Череп А. В., Череп О. Г. Європейська гуманістична візія в управлінні людським розвитком як основа досягнення прогресу. *Modern trends in science and practice*. Vol. 1 : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2021. С. 24–30.

Воронкова В. Г., Нікітенко В. О. Світові тенденції переходу до сталого розвитку на основі цифрових технологій (на прикладі США і Китаю). *Modern trends in science and practice*. Vol. 2 : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing. Services, 2022. С. 31–40.

Buhaychuk, Oksana, Nikitenko, Vitalina, Voronkova, Valentyna, Andriukaitiene, Regina & Malysh Myroslava. Interaction of the digital person and society in the context of the philosophy of politics. *Interacción persona digital y sociedad en el contexto de la filosofía política* (Взаємодія цифрової людини і суспільства в контексті філософії політики). *Cuestiones políticas*. Vol. 40 № 72 (2022): 558–572.

Voronkova Valentina, Nikitenko Vitalina, Metelenko Natalya. AGILE- economy as a factor in improving the digital society (AGILE-економіка як фактор вдосконалення цифрового суспільства). *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022, Vol. 8. № 2. P. 51–58.

Воронкова В. Г. Кластери цифрової промисловості як нова рушійна сила та ключовий чинник розвитку. *Проблеми управління економічним потенціалом регіонів* : збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції. Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 184 с. С. 10–12.

Слюсарь М. Ю. Мережеві платформи як чинник розвитку цифрової економіки. *Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 10–11 травня 2023 року / за заг. ред. проф. А. М. Ткаченко. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2023. С. 174–178

Мар’єнко В. Ю. Діагностика проблем цифрової трансформації в умовах глобальних викликів та можливостей. *Геостратегічні трансформації та траєкторія національної безпеки в контексті відбудови і сталого розвитку України* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (25–26 травня 2023 року, м. Запоріжжя) / наук. ред. Н. Г. Метеленко ; Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні Запорізького національного університету. Одеса : Олді+, 2023. С. 107–111.

Олексенко Р. І. Політика забезпечення конкурентоспроможності України на світовому продовольчому ринку в умовах глобалізації: тенденції та перспективи. Мелітополь : Колор Принт. 2011. 200 с.

Цифрова трансформація промислового менеджменту: теорія і практика: монографія / за ред. д.філософ.н., проф. В. Г. Воронкової, д.е.н., проф. Н. Г. Метеленко. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. 816 с.

Череп А. В., Нікітенко В. О., & Воронкова В. Г. Становлення і розвиток концепції людської безпеки як чинник людського розвитку та досягнення прогресу. *Соціально-гуманітарні виміри правової держави* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 14 квітня 2023 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. С. 103–107.

Череп А. В., Воронкова В. Г., Череп О. Г. Вплив цифрової економіки на прискорення відновлення економіки після пандемії і російсько-української війни. *Сімдесят треті економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки* : матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції, (м. Львів, Україна; м. Переворськ, Польща, 22–23 березня 2023 р.) / редкол.: О. Патряк та ін. ; ГО «Наукова спільнота»; WSSG w Przeworsku. Львів : ФО-П Шпак В. Б., 2023. С. 45–47.

REFERENCES

- Bugaichuk O. V. International experience of managing socio-economic development of highly developed countries. *Geostrategic transformations and the trajectory of national security in the context of reconstruction and sustainable development of Ukraine: materials of the International Scientific and Practical Conference (May 25–26, 2023, Zaporizhzhia)* / science. ed. N. G. Metelenko; Engineering Educational and Scientific Institute named after Yu. M. Potebni of the Zaporizhzhia National University. Odesa: Oldi+, 2023. P. 195–199.
- Voronkova V. G., Nikitenko V. O. Philosophy of digital man and digital society: theory and practice: monograph. Lviv – Toruń: Liha-Pres, 2022. 460 p.
- Industrial potential of complex socio-economic systems of the digital society: macro-meso and micro-level: collective monograph / edited by doctor of philosophy, prof. V. G. Voronkova, doctor of economic sciences, prof. Metelenko N. G. Zaporizhzhia: “Helvetika” Publishing House, 2022. 480 p.
- Voronkova V. G., Nikitenko V. O., Cherep A. V., Cherep O. G. European humanistic vision in the management of human development as a basis for achieving progress. *Modern trends in science and practice*. Vol. 1: collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2021. C. 24–30.
- Voronkova V. G., Nikitenko V. O. World trends of the transition to sustainable development based on digital technologies (using the example of the USA and China). *Modern trends in science and practice*. Vol. 2: collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing. Services, 2022. C. 31–40.
- Buhaychuk, Oksana, Nikitenko, Vitalina, Voronkova, Valentyna, Andriukaitiene, Regina & Malyshev Myroslava. Interaction of the digital person and society in the context of the philosophy of politics. Interacción persona digital y sociedad en el contexto de la filosofía política (The interaction of the digital person and society in the context of the philosophy of politics). *Questiones políticas*. 2022. Vol. 40. № 72. P. 558–572.
- Voronkova Valentina, Nikitenko Vitalina, Metelenko Natalya. AGILE-economy as a factor in improving the digital society. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022, Vol. 8. No. 2. P. 51–58.
- Voronkova V. G. Digital industry clusters as a new driving force and key factor of development. *Problems of managing the economic potential of regions* : a collection of scientific works of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference. Zaporizhzhia National University. Zaporizhzhia : ZNU, 2023. 184 p. P. 10–12.
- Slyusar M. Yu. Network platforms as a factor in the development of the digital economy. *Strategic priorities for the development of entrepreneurship, trade and exchange activity* : materials of the 4th International Scientific and Practical Conference, May 10–11, 2023 / In general. editor Prof. A. M. Tkachenko. Zaporizhzhia : NU “Zaporizhzhia Polytechnic”, 2023. P. 174–178
- Maryenko V. Yu. Diagnosis of digital transformation problems in the context of global challenges and opportunities. *Geostrategic transformations and the trajectory of national security in the context of reconstruction and sustainable development of Ukraine* : materials of the International Scientific and Practical Conference (May 25–26, 2023, Zaporizhzhia) / science. ed. N. G. Metelenko ; Engineering Educational and Scientific Institute named after Yu. M. Potebni of the Zaporizhzhia National University. Odesa: Oldi+, 2023. P. 107–111.
- Oleksenko R. I. (2011). The policy of ensuring competitiveness of Ukraine on the world food market in conditions of globalization: trends and prospects. Melitopol: Color Print. 200.
- Digital transformation of industrial management: theory and practice: monograph / Ed. Doctor of Philosophy, Prof. V. G. Voronkova, Doctor of Economics, prof. N. G. Metelenko. Lviv – Toruń : Liha-Pres, 2023. 816 c.
- Cherep A. V., Nikitenko V. O., & Voronkova V. G. Formation and development of the concept of human security as a factor of human development and progress. *Social and humanitarian dimensions of the rule of law* : materials of the International Scientific and Practical Conference (Dnipro, April 14, 2023). Dnipro: Dniprop. state University of Internal Affairs cases, 2023. P. 103–107.
- Cherep A. V., Voronkova V. G., Cherep O. G. The impact of the digital economy on the acceleration of economic recovery after the pandemic and the Russian-Ukrainian war. *Seventy-third economic and legal discussions. Series: Social and humanitarian sciences* : materials of the International Multidisciplinary Scientific Internet Conference, (Lviv, Ukraine – Perevorsk, Poland, March 22–23, 2023) / editor. : O. Patryak and others ; NGO “Scientific Community”; WSSG in Przeworsk. Lviv : FO-P Shpak V. B., 2023. P. 45–47.

ALLA CHEREP – Doctor of Sciences in Economics, Professor, Dean of the Faculty of Economics, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Academician of Sciences of Higher Education of Ukraine, Zaporizhzhia National University (Zaporizhzhia, Ukraine)
E-mail: cherep.av.znu@gmail.com
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5253-7481>

VALENTYNA VORONKOVA – Doctor of Philosophy (D.Sc.),
Professor, Academician of the Academy of Higher Education of Ukraine,
Head of the Department of Management and Administration, Y. M. Potebnya
Engineering Education and Scientific Institute of Zaporizhzhia National University (Zaporizhzhia, Ukraine)
E-mail: valentinavoronkova236@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-0719-1546>

OLEKSANDR CHEREP – Doctor of Sciences in Economics, Professor,
Professor of Marketing and Personnel Management, Zaporizhzhia National University
(Zaporizhzhia, Ukraine)
E-mail: cherep2508@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-3098-0105>

THE IMPACT OF GLOBAL DIGITALISATION TRENDS ON MODERN ECONOMIC DEVELOPMENT: NEW OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

Abstract

The relevance of the study of global digitalisation trends has a significant impact on the development of the smart economy, which is determined by the use of advanced technologies to increase the productivity, efficiency and competitiveness of the economy. The overall goal of these technological and digital transformations is to create an economy that is more intelligent, flexible, competitive and sustainable. However, along with new opportunities, challenges arise, such as data privacy, cybersecurity, and socio-economic inequalities, which need to be carefully addressed. The purpose of the study is to analyse the impact of global digitalisation trends on the development of the smart economy. The object of the study is global trends in the digitalisation of modern technological development. The subject of the study is the impact of global trends in digitalisation on the development of the smart economy. Research objectives: 1) to identify clusters of the digital industry and trace the impact of modern digitalisation trends on modern economic development; 2) to study the challenges of the impact of modern digitalisation trends on modern economic development; 3) to explore the possibilities of the impact of modern digitalisation trends on modern economic development. The research methodology includes an epistemological analysis based on the role of knowledge in the digital age and the impact of digital transformation on the creation, distribution and perception of information. This includes an understanding of how digital technologies affect the development of intellectual knowledge and the economy. The social constructivist analysis contributed to the study of how society constructs its understanding and acceptance of digital transformation and how this affects the development of the smart economy. The anthropological analysis includes consideration of the impact of digital transformation on society and individuals, including changes in culture, ways of interacting and perceiving the world. It has been proven that digital transformations in modern economic development promote innovation and stimulate start-ups. Rapid access to technological resources and global exchange of ideas make the ecosystem favourable to innovative approaches. Overall, global digitalisation trends are not only changing the technological landscape, but also transforming the way the economy functions. The smart economy opens up new opportunities for sustainable growth, innovation, and improved quality of life, but requires careful consideration of security, privacy, and regulatory challenges. All digitalisation trends can lead to the introduction of smart technologies that help improve resource management, which contributes to sustainable development and environmental efficiency. Thus, the theoretical and practical significance of analysing the impact of digital transformation on modern economic development is determined by the development of new concepts, theories, and the real impact on the economic, social, and environmental space.

Key words: global trends in digitalisation, economic development, challenges and opportunities of global trends, smart economy.

© The Author(s) 2023
This is an open access article under
the Creative Commons CC BY license

Received date 10.10.2023
Accepted date 15.10.2023
Published date 10.11.2023

How to cite: Алла Череп, Валентина Воронкова, Олександр Череп. Вплив глобальних трендів діджиталізації на сучасний економічний розвиток: нові можливості та виклики. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house “Helvetica”, 2023. 17 (94). P. 200–208.

doi: <https://doi.org/10.32782/hst-2023-17-94-21>